

Газета заснована 1 вересня 1989 року

наш індекс 61671

«Якщо нація, яка обороняє свій край, є мобілізована духовно, то таку націю неможливо перебороти. Один в полі воїн – це перше гасло кожної людини, кожен має бути воїном і воювати там, де може бути успішним і не перекладати свою роботу на інших».

Євген СВЕРСТЮК

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

На Криті завершився Всеpravославний Собор	2
З духовної скарбниці Старої України	4
Освятили дзвін пам'яті Євгена Сверстюка	5
Іван Сокульський. Листи до Марієчки	6-7
Збережімо державу від саморуйнації	10
Культура... Культура	12-13

Раїса ЛИША

ЛЮДИНА – ВІЛЬНА!

Що може людина? Що може народ? Що може квітка, дерево, пташка?... Помимо всієї різноманітності цих сутностей, кожен зауважить притаманну їм універсальність. І не забариться з відповіддю: багато, дуже багато, так, що відразу й не охопиш словом і думкою. Та найперше, мабуть, впадає в око – всі вони несуть у своїй яві образ, живий і надзвичайно глибокий. Отже можуть БУТИ СОБОЮ – вимовляти свою присутність – у великій цілості буття.

Однак чомусь саме для людини, на відміну від пташки чи там квітки, прийняти дар Творця, бути собою – виявилось в усі віки, як і тепер, коли діючими особами історії й формотворцями часу є ми самі, – справою найважчою. І запитувати про це нема в кого, окрім самих себе.

Не просто, справді, збагнути, що то значить – бути собою. І може, як ніколи, вогненним знаком часу стоїть перед нами Шевченкове: «Коли ж ми будемо людьми?» І Лесине, промовлене з жалем, але й з потаємною вірою в глибині: «тільки шкода, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись», – змушує раптом завмерти, вслухаючись.

Адже ці слова сягають самої глибини духовної кризи сучасної цивілізаційної свідомості, в якій домінує так звана «зовнішня людина», що керується верховенством матеріального начала буття. Така свідомість неспроможна подолати інерційну завданість механістичного існування. І компенсує цю неспроможність прагненням багатства, всевладдя, підкоренням та розбиттям народів, апологією споживацтва...

Ціла історія людства рясніє «пірровими перемогами» «людини зовнішньої»: війнами, нищенням культур, руйнацією природного довілля, духовним запустінням, яке й визначає насамперед кризу сучасної цивілізації, що набуває ознак апокаліпсису.

Переважаюча матеріалістична свідомість, апогеєм якої у нас стала епоха комунізму, нехтуючи сакральним началом світобудови й особли-

во божественним мірилом людської особистості, збудувала, як написав був Євген Сверстюк, «світ піднесених до хреста». Дійсно, така свідомість не терпить волі і мислить світ як величезну, та все ж обмежену будову, де всі один одному вороги або конкуренти. І завжди вистачає тих, хто ту споруду затято «удосконалює», намагаючись упокорити дух волі в людині.

Вигасання людяності, деградація суспільств, вивітрювання й витіснення на маргінеси вищих смислів життя, порожнеча зневіри – це наслідки того шляху в нікуди – і ми їх бачимо навч.

Й багато хто зауважує, якою рідкістю стали тепер могутні духом і волею особистості у великій політиці, яка порожня риторика часто звучить із вуст так званих «системних» діячів. І мало хто наважується з тієї «системи» вискочити.

Особистість – вільна, що взорується на верховенство духовного начала, в сучасному секуляризованому світі мало береться до уваги, а то й вважається небезпечною для «системи». Як і національні культури, що їх дехто вже навіть поспішає оголосити зайвими в глобалізованому світі, забуваючи, що скороспілі штучні побудови, нав'язані свідомості схеми найчастіше виявляються руйнівними й недовговічними, та ще більше поглиблюють хаос.

Тоді як віра, культура, мова, світогляд кожного народу – це духовна твердь, яка твориться віками, і саме вона формує духовно творчу самосвідомість та вирощує неповторну вільну особистість людини й народу – за законами Творця – у просторі вічності. Отже саме істина віри й культури в усі часи природно впорядковувала і впорядковує життя суспільства, без примусу, живлющою атмосферою творчості, – на безмірно вищому рівні, аніж заборони та дозволи інструкцій, – забезпечуючи справжній, повноцінний розвиток.

Закінчення на стор.3

Проблеми Церкви

На Криті завершився Святий Великий Собор Православної Церкви Повідомлення Прес-центру Київської Патріархії

Христос рятує Адама із пекла. Фрагмент фрески XIV ст. Греція

16–26 червня 2016 р. на о. Крит (Греція) під головуванням Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія відбувся Святий й Великий Собор Православної Церкви. Собор був скликаний на підставі спільного рішення 14 Автокефальних Помісних Православних Церков, яке було ухвалене на Синаксі (зібранні) Предстоятелів у Шамбезі (Швейцарія) в січні 2016 р. Підготовка до цього Собору велася протягом 55 років від часу I Всеправославної наради на о. Родос (1961р.), були опрацьовані теми для розгляду та проекти документів Собору.

Однак, під впливом зовнішніх нецерковних факторів за лічені дні до визначеної дати Собору по черзі Болгарська, Антиохійська, Грузинська та Московська Церкви оголосили про неможливість для них взяти участь у Соборі та вимагали перенесення його дати та «продовження підготовки». Хоча Болгарська, Антиохійська і Грузинська Церкви висловили дещо відмінні причини своєї неучасті в Соборі, фактично головною причиною та спонукаючим фактором для них також стала позиція Московського Патріархату.

Попри офіційні запевнення у ба-

жанні провести Собор, Московська патріархія не була і не є зацікавлена в цьому. Адже Святий і Великий Собор Православної Церкви на о. Крит створив прецедент і механізм виявлення соборності в рамках не однієї Помісної Церкви чи кількох Церков, як було протягом багатьох століть, але у Всеправославному вимірі. Через цей механізм було в наш час підтверджене особливе служіння Вселенського Патріарха не лише як першого серед ієрархів Православних Церков, але і як голови Всеправославного Собору. Московський Патріархат послідовно бореться проти цього, бажаючи самому домінувати у Вселенському Православ'ї. Таке протистояння Москви і Константинополя, намагання Московського Патріархату домінувати у Вселенському Православ'ї як «Третій Рим» і було головною причиною надто тривалої підготовки до Собору та спроби відстрочити його в останню мить.

У Київській Патріархії із задоволенням сприйняли той факт, що більшість Помісних Церков не піддалися маніпуляції та шантажу, а Великий Собор відбувся у раніше визначений строк. Як і отці Собору,

ми сподіваємося, що такі Великі Собори стануть регулярними – раз на 5–10 років, що підкреслить існування Православної Церкви не як конфедерації, а як справді єдиної Церкви, на чому наголошує Вселенський Патріарх.

У Київському Патріархаті з розумінням ставляться до того, що до участі в Соборі не були запрошені наші делегати, адже питання визнання статусу автокефалії нашої Церкви іншими Помісними Церквами ще потребує свого вирішення. Однак Київський Патріархат, з довірою та любов'ю ставлячись до Матері Церкви Константинопольської та інших однодумних з нею Помісних Православних Церков, вважає, що їхні делегації змогли достойно засвідчити думку Православної Церкви у питаннях, які розглядалися Собором.

Позиція і ставлення Київського Патріархату до Великого Собору і його рішень офіційно будуть засвідчені на найближчому засіданні Священного Синоду УПЦ КП. Однак вже зараз маємо підкреслити, що це ставлення є позитивним, а ухвалені Собором документи приймаються як вираження позиції всієї Православної Церкви.

Щодо питання, яке найбільше хвилює православних в Україні, а саме визнання автокефалії нашої Церкви, то маємо наголосити на тому, що воно у компетенції Вселенського Патріарха і Матері-Церкви Константинопольської. Саме до них, а не до Великого Собору, були звернення у цій справі як від Київського Патріархату, так і від держави в особі Верховної Ради України. Офіційний представник Патріархату архієпископ Тельміський Іов засвідчив, що звернення щодо надання Томосу про автокефалію буде розглянуте Вселенським Патріархом і Синодом Константинопольського Патріархату і ми очікуємо такого розгляду та будемо працювати задля прийняття позитивного рішення.

У Київській Патріархії висловлюють радість з приводу того, що Вселенське Православ'я відкидає диктат Московського Патріархату, виразом чого стало і проведення Великого Собору попри спроби Московської патріархії його зрівняти. Разом з тим висловлюємо жаль, що сама Московська Церква далі йде шляхом розколу та розділення, етнофілетизму (домінування національного над церковним) та етатизму (прислужництва державній владі), чим завдає шкоду як своїй пастві, так і всій Православній Церкві. Сподіваємося, що з допомогою Божою за надхненням Святого Духа і цей виклик буде подоланий, а єдність Православної Церкви – збережена і утверджена.

+ ВАРФОЛОМІЙ Вселенський Патріарх

[...] На жаль, тероризм, війни та взагалі відбирання людського життя, поширилися сьогодні навколо нас. Плач і тривога жертв, швидко оприлюднювані сучасними засобами технології, пронизують атмосферу і розривають наші серця. Тому, очільники людства, політичні, духовні та церковні, всі ми маємо завдання та обов'язок діяти любов'ю та робити все необхідне для того, щоб уникати ситуації розбрату.

В цьому «абсурдному світі», ми, православні християни, покликані свідчити про любов і жертву ближньому.

З Пасхального послання 2016

Дуже важлива подія для України

Учасники зібрання – предстоятелі 10 православних церков із 14 – підписали спільне звернення, в якому йдеться про єдність Православної Соборної Церкви. Серед іншого, у підсумкових документах Собору йдеться і про те, що православні єпископи світу моляться «за мир і справедливість в стражденній Україні». Однак питання про автокефалію української православної церкви на Соборі не розглядалися.

Пропонуємо уривки з інтерв'ю Радіо Свобода про значення Собору координатора громадської ініціативи «За Єдину помісну Церкву» Лани САМОХВАЛОВОЇ.

– Є три основні речі. Найперше – що Собор відбувся. Для простих вірян, для кліру і для єпископів дуже важливо, що вперше через 1200 років

Церква показала свою реальну єдність. Що зібралися разом предстоятелі майже усіх православних церков.

Друге – головне, що цей Собор відбувся, незважаючи на демарші Московської патріархії. Тому що спротив був страшний.

Третє – дуже важливо для України – там не ухвалили документи, які б назавжди ставили шлагбаум перед визнанням Української Церкви, перед її правом мати самостійність та незалежність. [...]

– У нас питання православ'я – не лише релігійне, але й політичне. Напередодні Собору було два звернення: від Верховної Ради – щоби Українській Православній Церкві повернули автокефалію і від групи депутатів – щоби зберегли статус-кво. Після Собору в кого більше підстав для оптимізму?

– Сподіваюся, що більше підстав для оптимізму в українській пастві, виразником якої стала більша частина парламенту. Це більше ніж 60%, вважаючи, що у парламенті зараз, фактично, 420 депутатів – без Криму та окупованої частини Донбасу.

Цього питання не було в порядку денному, але ним були насичені кулуари Собору. Ми чекаємо на подальші рішення Константинопольського Патріархату.

– В його компетенції одноосібно ухвалити рішення про автокефалію?

– Якщо Синод Константинопольського патріархату захоче видати томос – так звану грамоту визнання – він зможе це зробити одноосібно. І це, незважаючи на те, що скаже Москва, робить нашу Церкву – Київський Патріархат – легітимною і визнаною в світі.

Запитував Дмитро ШУРХАЛО

Райса ЛИША

ЛЮДИНА – ВІЛЬНА!

Закінчення.

Початок на стор.1

Бо таки ж саме вільний, високий дух особистостей здатен єднати суспільство й творити нетлінне, те що житиме у віках. І лише сотворення нетлінного й неповторного підносить людей і народи до вселюдської взаємотворчої єдності.

В основі всього, як і мовить християнське вчення, лежить сакральна іпостась особистості: від Отця, і Сина, і Святого Духа...

В земній історії, куди лишень кинь оком – чи в давнину, чи й в теперішнє – хоч яка руїна й пітьма наступала – все суще стверджує і не перестав прорікати собою надивовиж очевидно і непохитну закономірність: Всевишній завжди пильно і невсипучо береже і плекає неповторність кожного творіння, красу плінної миті й образ усілякої істоти і сутності – від найменшої пилинки до найбільшого видимого й невидимого дієства світів. Що й казати про неповторність особи людей і народів.

З такої невтомної уважності Творця само собою випливає, що воля і неповторність буття, які Він дарує безстанно всьому сущому, є найвищим благом, бо вони становлять запоруку життя, перебуваючи в осерді невимовної таємниці Милосердя, яке кожную душу і все суще вчиняє причасниками творення живої Божої вічності.

І це найбільша, найсакровенніша радість – пісня, яку співає Вселенна. Сакрум вічності годі уявити без цих єдиних, неповторно глибоких, вільних, живих голосів...

Адже славити Бога можна тільки вільно, власною істотою. Славити – це також нести в собі образ і дух великого Цілого. Лише так можемо рости, відкривати в собі і в світі простір Неба та Світла.

Недаремно ж Біблія називає людство виноградною лозою, садом Творця...

Однак щоб здійснити своє життя так вільно, глибоко, людині і світові досі не вистає відваги довіритися Невидимому (як зробили святі або приміром Григорій Сковорода, Блез Паскаль, Тарас Шевченко), тобто вповні прийняти верховенство божественного духовного начала життя й відкрити в собі джерело внутрішнього світла – «внутрішню людину» – духовно вільну особистість.

Людей, які змогли подолати інерцію ентропійної «зовнішньої» свідомості, було і є небагато. Але саме вони тримають рівень буття людства. Вони несуть в собі долю світу і зберігають свідомість того, що людина приходить у світ для втілення найвищої істини буття.

Авжеж, без цього великого змагу людської душі і незрадливої радісної відданості Небу суших створінь, без високого устремління духу народів – усе давно могло б зім'ятися в хаос і безглуздя, де годі шукати живого відгуку і смислу.

Як свідчить історія, лише віра в істину Абсолюту тримає і творить духовну вертикаль розвитку життя. Рівень досягнень людства, як відомо, визначає духовна зрілість думки, чину, культури і всієї творчості буття.

Власне історія людства має смисл

подвижників віри...

Попри всі жорстокі випробування історії, руїни й катастрофи, Україна не втратила свій Божий образ завдяки вічним основам віри й культури, на яких зростали дух і непоборна воля народу.

священну гідність життя. Адже саме Правда генерує зусилля добра, творить порив народу до Віри і Волі.

Ключовими словами, які засвідчують суть і масштаб хвилювань і борін теперішнього часу, і не лише в Україні, а й у світі, ніби навіть несподівано,

«Броньовані» янголи перемагають диявола. Фреска XIV ст. Італія

передусім як історія духовного і культуротворчого зростання. Сучасний цивілізаційний світ, здається, опинився на межі, за якою або почнеться рятівне піднесення, або ще швидше занурення в хаос і сповзання в облудну ніщоту. Чути в ньому тепер величезну напругу зусилля втриматися. Але чути також в його просторі і загрозливий рев порожнечі.

Україна сьогодні перебуває в епіцентрі напруги, на гребені часу, коли мають відбутися глибинні духовні перетворення, які змінять (і вже змінюють) внутрішнє спрямування подій і смислів історії і народять якісно вищу свідомість особистості, звернену у творчу вертикаль Духа. Ця свідомість «внутрішньої» людини – суб'єкта безмежної вічності буття, – і здобуде сили зупинити западання світу в порожнечу.

Україна має неповторну й глибоку національну історію, в якій віра і воля були найвищим прапором в усі віки, живлющий універсум світогляду й культури, свій невичерпний мовний всесвіт, високих

Такі нині, в небувалих трансформаціях світу, в обставинах потрясіння і в потребі водномиття сягнути того, що вимагає десятиліть і століть, в умовах ворожої протидії – Україна вірою і волею Божою шукає й знаходить шлях правдивого оновлення й прозріння майбутнього світу.

Отже, сьогодні найбільше залежить від того, наскільки ми чуємо голос незнищеного Духа з Неба, з віків і тисячоліть українського буття, який просвітлює і рятує. Небезпека найбільша в тому, що якраз духовно-культурні основи національної історії досі для багатьох українців залишаються по суті не пізнаними. І це обертається браком самодостатньої стратегії й так необхідної державотворчої волі в українській політиці та недобачанням високої перспективи дії.

Але Воля, Віра і Правда нині такі промовляють в Україні. І чути в цих словах надзвичайну силу справедливості, нове видиво світу. Чути неперимирений спротив української душі усілякому поневоленню духа і розуму та затемненню правди про

стали: Україна, Майдан, Православна Помісна Українська Церква... В них вирує духовний вогонь перетворення, визріває нова реальність.

І ось, незважаючи на перепони, відбулася знакова подія нашого часу – Великий Всеправославний Собор – в чому годі не відчувати перст Божий. Не формально, а в самому духові Собору була й промовляла Україна, як камертон справжності духовних змін, які почалися в світовому Православ'ї. Собор не міг не відбутися, бо Православ'ю належить виконати доленосну місію в духовному одужанні людства. Саме в контексті питання про Українську Помісну Церкву по-новому зазвучало тепер і слово «єдність».

Адже прагнення українців створити свою Церкву – це прагнення вільно й безпосередньо звертатися до Бога, виконуючи Його ж волю. А з іншого боку – це питання справедливості, яка в міжцерковних стосунках багачиться найперекокливішим свідченням духовної єдності, що її нині так насухо потребує людство.

З духовної спадщини Старої України (XI - XVIII ст.)

Мелетій СМОТРИЦЬКИЙ
(бл.1577–1633)

НАУКА ПРО ЗВЕРХНИКІВ СВІТСЬКИХ

Ви, княжата і вельможі, підданих Божим судом повірених вам судіте, остерігаючись того, аби тим же судом самі осуджені не були. Не накладайте на них великої данини, відаючи, що і вам пан ваш увесь борг відпустив і чинш за вас заплатив. А коли що-небудь у скритості чините, то не мовте: «Хто ж нас бачить?», — бо Отець ваш на небі. Той усе бачить і все, що хоче, чинить.

Із книги «Тренос» (1610)

Герасим СМОТРИЦЬКИЙ

БОЖЕСТВЕННЕ ПИСАННЯ НАСИЧУЄ ВСЕЛЕННУ

Божественне писання Старого Заповіту і Нової Благодаті подібне до моря, що оточує Вселенну, з якого виходять усі моря і витікають усі ріки та джерела, щоб напоїти людину та худобу, і все, що бігає по землі.

Так і це море недослідимої і незбагненої глибини обіймає і напоює не тільки Вселенну, але й все піднебесся та підземелля. Та й величності самого Престолу небесного торкається, бо цього бажає Той, Хто сидить на ньому, для славослів'я Свого, а спасіння нашого. А що про це мовчимо, то тільки тому, що розум людський ніяк не може наважитись, бо він чув невимовні слова, яких не годиться людині промовляти, страшно-бо до вогню приторкнутися.

І як Бог творить ангелами Своїми і слугами Своїми вогонь палючий, так і слово Його живе, і діюче, і гостріше за будь-який меч двосічний, і проходить воно аж до розділення душі і духа, членів і мізків, і судить помисли і думки сердечні. І немає творіння, не явленого перед Ним; все ж відкрите і явне перед очима Його. Понад золото і срібло, і каміння дорогоцінне воно дорожче, і солодше від меду і будь-якої насолоди.

Тож розкрий книги, що перед тобою і поглянь зі страхом Божим і смиренною мудрістю, і досліди Божественні Писання з увагою, без недбалства, і знайдеш у кожному листі величність і похвалу Божественного Писання, користь для душі і шлях правдивий для свого спасіння, і різноманітних вічних благ дарування. Сама бо правда виявляє істинну і викриває тих, хто їй противиться.

З передмови до «Біблії» 1581 р.
Переклад Людмили ІВАННІКОВОЇ

**НИКИФОР, митрополит
Київський**

ПРО СИЛИ ДУШІ

Третє ж — чуттєве, і досконале тоді, коли до Бога є ревність і думка про просвічення, від якого буває саяво і припиняється смуток, як сказав Давид: «Перетворив Ти плач мій на радість мені й оперезав мене веселошами». Веселість же та

народжується від перенесеного заради Бога зла і страждань. Од веселості ж тієї зростає зерно життєдайне. Від того — чудотворіння, від того — прорікання будучини, від того людина до Бога по силі своїй наближається і за образом і за подобою стає на землі цій образом Бога, що її творив.

Із «Послання до князя Володимира Всеволодовича» (1096)

**Климентій СМОЛЯТИЧ,
митрополит Київський**

НЕМАЄ СИЛИ, КРІМ СИЛИ БОЖОЇ

Все існує, й керується, й удосконалюється силою Божою: ніякої немає сили, крім сили Божої, ніякої немає допомоги, крім допомоги Божої, бо все, як сказано, що побажав Він, все створив на небесах, і на землі, і в морі, і в усіх безоднях.

Іоаникій ГАЛЯТОВСЬКИЙ

ОРЕЛ ТА СТІЛА

Одного Орла пострілено Стрілою. А коли зирнув Орел на ту Стрілу, побачив у ній Орлині пера і сказав:

— Не жаль мені, що мене б'є те дерево та залізо, які є в тій Стрілі, бо то чуже, але жаль мені, що мої ж, Орлині, пера б'ють мене.

Є то байка. Але до нашої мови стосується. Бо не жаль чоловікові, коли його ворог не любить, лає, б'є, зневажає і кривду йому чинить, але великий жаль людині, коли її ближній не любить і в нещасті не рятує, і на здоров'я її наступає. Не жаль було цареві Давиду, коли з ним точили війну філістимляни, амонитяни, сирійці та інші народи, бо то були вороги. Але жаль йому був великий, коли з ним точив війну Саул, його тесть, неслухно та невинно, і на його здоров'я наступав. Жаль йому був великий, коли війну з ним точив Авесалом, син його власний, і хотів його з держави вигнати і життя позбавити. Жаль йому був великий, коли з ним війну почав Ахітофель, вірний його порадник, і лише щодо нього почав замислювати.

Із книги «Ключ розуміння», 1659р.
Переклад Валерія ШЕВЧУКА

Антоній РАДИВИЛОВСЬКИЙ

ЯСТРУБ ТА МАЛА ПТАХА

Мали колись халкедонці у себе раду на полі, в затінку дерева бука. І стався тоді випадок, коли голодний Яструб, уганяючись за малою Птахом, тільки-но мав схопити її собі на з'їжу, аж раптом Птах упала на груди одного з радних — Ксенократеса, де від того Яструба знайшла хоромину собі для безпечного збереження.

Уважаймо це духовно. Що є диявол проклятий, котрий навіть відпав од насичення Божою славою, коли не Яструб голодний, який завше через різні свої спокуси уганяється за нашими душами?... Силкується він схопити нас завше в гострі кігті своєї диявольської влади і як їжу якусь ковтнути. Де ж перед тим пекельним Яструбом утікати, де маємо собі шукати пристановище та збереження, коли не при дереві хресному, на лоні Христовому?

Із рукописної книги «Огородок Марії Богородиці», 1671р.
Переклад Валерія ШЕВЧУКА

Ісус-Пантократор. Народна гравюра. XVII ст.

Афанасій КАЛЬНОФОЙСЬКИЙ

ДОБРА ПРАЦЯ ДАЄ ДОБРІ ПЛОДИ

Пальмове дерево тим пишніше зародить, чим нижче великими тягарями змуситься схилити до землі зрослі вгору гілки свої; винні ягоди ніколи б із себе лікеру свого не видавали без доброго поту тих, що працюють, ані дозволила б масна земля із середини себе легко комусь добути собі плодів. Також напевне й саме любе Небо купуємо працею.

Із книги «Чуда» (1638), першого
опису Києво-Печерського монастиря.
Переклад Валерія ШЕВЧУКА

Герасим СМОТРИЦЬКИЙ

НЕ ПОПУСКАЙТЕ ВОРОГАМ

Мовчання у слухний час буває пошановане за мудрість із пожитком, а в іншому часі — за глупство і зі шкодою. Хто мовчить на річ ущипливу, той дозволяє те і винним себе показує.

Не знати, чи у вірі сумнівається, чи мало дбає про збавлення в Бога, що про предків своїх не пам'ятає, про яких увесь піднебесний світ повний великої слави, яка і в Небеса проходила, і перед Престолом Божим ставала. Як в істинній вірі мали ми цілісну та міцну стійкість, так і в царських справах мужню і потужну діяльність, у чому й тепер супроти супостатів тілесних нам не збуває. Треба було б ще більше супроти духовних вовків мати пильну чутливість та подвиг, бо кого невидимі бояться, супроти того й видимі постояти не можуть. З того і слава велика, і заплата вічна.

Із книги «Ключ Царства Небесного», 1587р.
Переклад Валерія ШЕВЧУКА

Матеріали для рубрики надала
Людмила ІВАННІКОВА

Роман ЮЗВА

Василь МАРТИНЮК

Вознесіння

Від Господа радість і наше спасіння,
від Нього усе, чим живем і що маєм.
Великдень минув і прийшло Вознесіння,
про це ми із Книги Священної знаєм.
Ця книга — то Біблія, дана від Бога,
щоб знали всі люди, як праведно жити,
чинити добро і цуратися злого,
і свято Його берегти заповіти.
Христос до Отця Свого в небо вознісся,
щоб бути довіку Владикою світу.
До нас Він приходить із Доброю Вістю,
як промінь яскравий небесного світла.
Він всіх приголубив своєю любов'ю,
навчає, як ближнього щиро любити.
Він вмер, щоб своєю невинною Кров'ю
людей назавжди від гріхів відкупити.
О Боже Великий, вседобрий наш Христе,
до Тебе любов я у серці нестиму.
Ім'я Твоє славне, величне і чисте навк збережу,
як найбільшу святиню.

П'ятдесятниця

День п'ятдесятий, як воскрес Господь...
Всі учні ує очікуванні дива.
Молитва їхня, щира і горлива,
як фіміам, струмє до висот.
Він говорив... Так-так, Він говорив:
«Не йдіть з Єрусалима, любі діти,
бо скоро Духом буду вас хрестити
і приготую до великих жнив».
Так-так, казав Він: силою вдяне
і свідками пошле по всій землі
робити чуда, утішать жалі
і напоїти всіх, хто неба прагне.
І раптом шум. Здивовані зниці.
Знялася буря? Вітер? Ніби ні...
З'явилися язики, як огняні,
й на голови ослі поодиці.
О, що це? Радість. Як її втаю?
Слова із вуст. Я вперше їх промовив...
Це Дух Святий, це Дух тебе наповнив —
Бог виконав обітницю Свою.

На Трійцю в Києві в церкві Різдва Пресвятої Богородиці освятили дзвін пам'яті Євгена Сверстюка

яким покоїться всіма нами шанований Євген Сверстюк.

Історія освяченого нині дзвона коротка. Один добродій повідомив п. Валерії, що одержав премію і за неї хоче зробити щось гідне пам'яті п. Євгена Сверстюка. Вона сказала: «Дзвін». Доклали коштів сама п. Валерія і ще кілька добродіїв.

Нову конструкцію дзвіниці розробив і дзвін власноручно встановив добродій Володимир Роговець. Він (з вусами) є на знімку разом з іншими добродіями, які дістали почесну нагороду: стати поруч з п. Ларисою і священником — першими дзвонарями.

Освятили дзвін настоятель храму протіерей Валерій Копійка та священник Максим Стрихар.

Василь ОВСІЄНКО

Світлини: ліворуч – Василя ОВСІЄНКА, вгорі і внизу – Олени ГОЛУБ

«Ніколи не чула кращої музики, ніж сьогодні з оцих дзвонів», — сказала удова Євгена Сверстюка пані Валерія Андрієвська після освячення другого дзвона біля храму Різдва Пресвятої Богородиці УАПЦ, що на Совках у Києві.

Тут же за життя п. Євгена встановлено дзвін «Андрій» — пам'яті його сина Андрія. Сам п. Євген любив постояти під тим дзвоном і казав, що він дзвонить дедалі краще. Відтепер мешканців Совок скликатимуть два дзвони. Цей другий, як і перший, вилитий у Перемишлі коштом добродіїв, які, за християнським звичаєм, не бажають оприлюднювати свої імена. А дзвін має ім'я: «Павло». Бо на ньому викарбувані слова з Першого послання святого апостола Павла до солунян (1Сол. 5:19) «Духа не вгашайте!». Це духовний заповіт і нашого славного парафіянина.

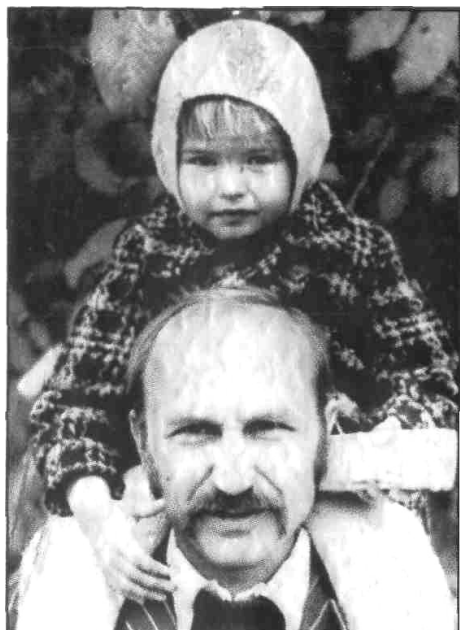
Ці ж слова викарбувані й на хресті роботи скульптора Бориса Довганя на Байковому цвинтарі, під

Педагогічна сторінка

З листів із тюрми до доньки Марієчки

Іван СОКУЛЬСЬКИЙ

26 липня 1981.

Неділя

Добридень, моя дівчинко.

Де бігаш там цієї неділі з Тарасиком та Васильком? Здоганяєш швидко Лужанку чи вганяєш на Погарці, де сушитися дідусеве сіно і де високі старі черешні? Чи аж там на полонині під Бовтом гуляєш з мамою, чи, може, в лісі збираєш ягоди?... Карпати справді широкі – куди тільки не можна піти! Не те, що в нас, на Дніпрі: там, куди не підеш, всюди заводи, будівлі, машини. Навіть для ліска нашого невеличкого немає вже місця (пише мама, що хочуть його там вирубати ті дачники і що ви сумуєте з того).

Мандрую і я тут, моя дівчинко. Навсібіч. Куди тільки не забігаю думкою, а от пішки до вас із мамою не можна ще перейти. Я писав тобі, що через річку, за якою я оце, опинився, – ні моста, ні броду, ні перевозу. Жду, коли замерзне річка, або коли міст збудують чи перевіз буде. Тоді я хутко до вас прилину. Будьте з мамою гарними і такими ж, як завжди, золотими! Оце приніс мені лист фо-

3 липня 1981 по вересень 1987 року

м. Чистополь Татарської АРСР, с. Кучино Пермської обл.

тознімки: мама (в Раї, в гостях) і ти (як білочка – на своєму горішку). Отже, тепер ви завжди поруч мене. Зробіть ще фотознімки в нашій хатці, під нашими полтавськими рушниками (і тим, що бабуся* вишила чи виткала), біля наших книг і столу з камінцями – і вишліть мені.[...]

Така в мене казка, коли ваша ласка!

А це – віршик про те, як одна дівчинка зранку заходилась малювати білу квітку і голубого голуба.

З ранку в нас – неділя.

Що мені робить? –

Квітка – біла!

Голуб – голубий!

Сонце коло хати –

в літа на крилі.

На цьому й закінчу свого першого невеличкого листа особисто тобі, в окремому конверті. Цілую свою дівчинку. До побачення. До зустрічі. Твій татусь.

Залишився не списаним ще один віршик, що так і називається:

Марієччин вірш

Добридень, дерево! Кого це ти все ждеш?

Навшипиньки ставши, сонце виглядаєш,

поранку вмившись, неба дістаєш: смієшся – радістю, і листям тихо граєш.

Добридень, дерево! На волі ти зростає.

На горах – тиша... Світ який

довкола!

Могутній рух – світанкове крило...

Добридень, дерево! Добридень, світу, воле!

*Бабуся – Мама Орісі – Явдоха відтворювала на своїх рушниках прадавні бойківські символи-орнаменти. Її рушники любив поет, вбачаючи в них печать унікальності, неповторності стилю вишивальниці.

29 вересня

1981,

м. Чистополь

...І ще один пишу тобі вірш – «на виріст».

Марієччин вірш

З деревом удвох нам

затишно і добре,

з деревом нам тихо і

просторо.

У садку землі

довічно-довго

нам стоять —

під сонцем, місяцем

і зорями.

Це з наших уст —

зринає зранку пісня.

Це з наших рук —

течуть джерела й ріки...

Дерево, залишмось

в світі лісом!

Листя, не стуляй свої

повіки!

Де — зима? До літа лише йдемо!

Ранки пахнуть... Квіти ще в росі.

З деревом удвох ми любим землю,

З деревом удвох ми любим світ!

05.07.84

Дівчинка з троянди

Під нашим вікном росте незвичайна троянда. Тільки-но зацвіте вона на початку літа, як в ній з'являється малесенька, як метелик, дівчинка.

А коли пелюстки розтуляються, та дівчинка випурхуне з квітки і летить, ледь торкаючись листя, квіток та променів сонця. Летить і сама собі дивується, що така вона легенька і що така рада.

– Я Легуня, я Легуня!... – співає вона було, питаючи по садочку разом з метеликами та пташками.

Увечері, щойно заходило сонце і падала роса, дівчинка верталась до свого дому-квітки. Троянда згорнула свої пелюстки, і дівчинка враз засинала в рожевій парасольці квітки. І спала так само легко й щасливо, як і літала, і снилися їй пахучі трояндові сні.

І так щоранку випурхувала вона з квітки, співаючи: «Я Легуня, я Легуня!»

Та минало перше літо, відцвітала

троянда, а разом з тим літечком відлітала в невідому країну і наша дівчинка з троянди. Коли опадали пелюстки і квітка поволі схиляла свою сумну голівку, дівчинку вже ніхто не бачив.

Наступної ж весни, щойно зацвітала троянда, Легуня знову збігла-злітала з пелюсток все з тим же співом:

Я Легуня! Я одна

дівчинка із квітки.

Ніби сонечко, ясна

і легка, як вітер.

Я Легуня! Хто не чує?..

З променя на промінні

я спускаю, я лечу...

Літо – в наших домах!

Вчора, 4-го червня, дістав Твого листа. Я також радий, що в червні в Тебе жодної трійки, а ще більше радий тим, що скоро буду бачити Вас з мамою. До побачення. До зустрічі. Твій татусь.

16 березня 1985

Добрий день, дорога моя донечко!

Вчора дістав цілу купку листів і від тебе один (писаний 2-го лютого). Радий був дізнатись, що ви з мамою вже не хворієте тим грипом і що у вас так довго була гарна зима. Що кожного дня каталися на лижах і санчатах.

Книжка, яку Ти продовжуєш читати («Діти капітана Гранта»), і справді дуже цікава. Ось як дочитаєш до кінця, то пошкодуєш, що закінчилася така захоплююча книжка. [...]

Це ще кілька днів, і у вас будуть весняні канікули. Мабуть, поїдете

дивним видався йому цей знайомий голос. Ніби линув він крізь далечини неба і зірок, крізь його далекі мрії до його нового наймення. Тепер, разом із цим небом, хіба він той же, що і був, Іванко? Він знав зорі!

Прийшла мати, взяла його за руку і повела додому. Вертався аж притиснений тайною неба і виразно чув, як не лише там, вгорі, але й в ньому самому – зорі, зорі, зорі.

І в сні Іванко довго линув між білявих, синіх, жовтих, рожевих зірок, яким не було кінця-краю. Бачив, як повільно обертався в небі Великий Віз, як губивсь у далечини вистелений зірками Чумацький Шлях...

А потім снилось, як то там, то в іншому місці, одна по одній, почали падати зірки. Ось вони падають все частіше, ось уже йде справжній зоряний дощ. Іванко біжить туди, де вони падають, але на місці падіння зірок не залишається нічого. Стривожений, він дивиться

на небо...

Небо залишалось таким же по-ним – далечинно, зорями і непочатою тайною.

На цьому все. Обнімаю, цілую. Твій тато.

Кілька слів: українською мовою правильно говорити (і писати) «далі», а не «дальше». «Дальше» – це російською.

Зоряний дощ

14 вересня

1986 року

– Хто ж це здатен скласти їм лічбу? – і серед гурту принишклих хлопчаків почулось не по-дитячому глибоке зітхання. Надчин Іванко невідрино дивиться в це безмежне і безвічне небо, що починається відразу ж понад акаціями. І далі воно зависло понад хатами і садками – мов океан, воно виріє зорями.

Над краплинами дитячих душ – велика тайна ніким не розгаданого неба.

– Одна зірка впала!

– Хтось помер цієї миті... То людські душі звисока дивляться на світ. Зірок у небі так багато, як і людей на землі.

Само ж небо видавалось байдужим до хлоп'ячої допитливості. Зорі були собі далекими зорями. І що їм до хлопчаків, які сидять серед подвір'я, повгортані хто в яку одежку? Що хлопці ось вперше наодинці з тайною неба?

Зорі були десь там, в далеких світах і разом з тим, – це кожен відчував – вони були щонайближче до їхніх непочатих задивлених душ. Кожен відчував, як весь безмір зоряного неба з його великою і далекою тайною входить у їхнє дитяче єство, пронизує їх до останнього віддиху. І тепер їхні хлоп'ячі імена вже не відняті від цього неба: Іван – і зоряне небо! Дмитро – і далекі безмежні світи! – Іванку-у! – почулось серед зоряної тиші. Це кликала його до хати мама.

Іванко довго не озивався – таким

Нинішнього літа Іванові Сокульському – визначному поетові, дисиденту і в'язню сумління советських тюрем і лагерів, людині героїчного лицарського духу – 13 липня минає 76 років від дня народження і 22 червня – 26 років від дня смерті.

Ніколи справжнє добро і світло людської душі не буває марним.

Про це подумалось, гортаючи сторінки листів Івана Сокульського, написаних в час його другого ув'язнення у 80-ті роки до ще зовсім тоді маленької доні Марієчки.

Велике Іванове серце, ніжна батьківська душа знайшли в собі силу подолати відстань і гіркоту важких обставин, аби донести дитині в листах стільки любови, творчого надхнення, добра і світової краси, що його маленька адресатка, чекаючи на повернення тата з невідомої далечини, аж ніяк не була обділена на повноту батьківських заповітних щедрот, а навпаки – отримала їх без міри.

З цього чистого, невичерпного джерела, як і з власного уважного, проникливого погляду на світ та невтомної працелюбності, певно й сформувався мистецький талант Марії Сокульської, художниці неповторного, сміливого стилю, яка працює в різних жанрах і техніках. Поєднані з листами, її картини – апікації на тканині – звучать багатогранно – наче відповідь поетові і батькові понад часом.

Раїса ЛИША

І будь, як розквіт, як вода,
як вітер.

Нехай крізь тебе простір цей
тече.

І важчає бджола, і йде додому
літо,

Узявши хмару на плече.

Мені сняться міста, що в них
часу по вінець.

Вулиць і площ золоті щільники.
Лабіринти душі. Вже не вийти

і звідси.

За карбами – карб, за віками –
віки.

Даль перехрестя. Зустрічей
човен.

Довічних прощань залишилися
слова.

І довічно жива, мов ріка, протікає
мова,

І кожного з нас на ім'я назива.
Мені сняться міста, ніби

вчності дзвони.
Бані золочені кличе блакить.

Бо душа не зна перепони –
Б'є там на сполох, скликає віки.

Подаємо за виданням «Листи до Марієчки», вибране листування 1981-1987. «Смолоскіп», Київ, 2000.

На стор. 6 світлина Юрія Вівташа, 1979 рік

Нова свідомість

Потрібна згода з собою, з природою і Богом, щоб у душі людини озивалися начала етичні і естетичні. Проповідь Христа звучала на Горі. На цю Гору треба підійматись очищенням...

Одна справа знати правду, інша справа – жити правдою. Одна справа проповідувати віру, інша справа – жити вірою. Людина схильна скочуватись від справжності служіння Богові до мізерного прислужування ідолам. Попри щоденні нагадування людина схильна забувати, що ілюзорні матеріальні цінності лопають, як мильні бульбашки... Але духовні цінності здатна нести тільки міцна, вироблена індивідуальність. Та самий інстинкт життя повинен повертати кожного до джерела любови, бо любов – то є сутність світу.

Не забуваймо, що головними противниками Христа були не іновірці і навіть не безвірники, а добре начитані і зовні побожні фарисеї. Це їх він називав родом зміїним і лукавим.

Чудо починається щомиті – в кожній травинці, в кожній людині. Людина з Богом – то вже жива Людина! Людина з любов'ю і вірою – то вже велика дивна сила: ВОНА ВСЕ МОЖЕ!

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ МІСЯЧНИК

Травень 2016 Видавництво «Навіки»

Пропонуємо увазі читачів дещо з надрукованого в черговому числі ювілейного місячника, що його видає о.Василь Пишний разом з громадою храму Святої Покрови с.Рубанівське Васильківського району на Січеславщині.

Береш до рук завжди очікувану, неповторну, любовно, з тонким естетичним баченням зроблену книжечку, і відчуваєш джерельну свіжість оновлення українського життя, світло духовного піднесення. Мимоволі зринає думка: як багато може зробити громада, коли священник піклується душею і долею народу глибоко й всеосяжно.

Саме так і вирощує громада храму Св. Покрови свою нову українську свідомість, творить «пасхальне» життя – «для Вітчизни ... для дітей, для тата і мами, для друзів і для всіх людей... для України, для народу, для Бога!»

Євген СВЕРСТЮК

ВИСЛОВИ

І ми, і весь світ потребує нині, як живої води, високої проповіді, яка повертає нас до джерел, до нашої духовної вітчизни, до нашої суті. І ми, і весь західний світ потребуємо нині навернення до правди й любови, що мають бути основою нашого життя та запорукою нашого оновлення. Але ми з руїн не можемо відразу піднятися до високої проповіді. Наше духовенство збідніло. В проповідях нема того, що підносить дух, а є тільки те, що розбурхує пристрасті. А на тому рівні ще не починається благодать і мудрість. На тому рівні нема навіть простої розумної доцільності.

Один Бог знає міру святости замученого в торах священика, тихої української селянки, що зачинилася з дітьми в хаті і вмерла голодною смертю, і сільського вчителя, який до останнього дня доводив, що жити треба правдою... Але сумніву немає, що кожен з них сіяв і хотів залишити зерно нащадкам. Нині тим зернам, сіяним чистою рукою, важко скласти ціну.

Справжня віра дає людині одвагу, сміливість і силу долати обставини.

... мусимо дякувати Богові за розвинене почут-

тя рідні в нашому народі, за глибоко вкорінене почуття національного болю, за прагнення святині, що живить молоді покоління духом ідеалізму й дає несподівані сходи там, де наче й не сіялось...

Релігійна традиція в Україні глибока. Вона закорінена і в естетичні звичаї та побуту, і в глибинах підсвідомого. Вільний дух України йде від релігійності народу. За всіх форм покріпачення й неволі народ стає під захист Божий і зберігає таким чином свою духовну свободу. Українські мислителі – від Київської Руси до Сковороди і Юркевича – це релігійні мислителі. Найбільші українські поети, починаючи від Шевченка, тримаються ґрунту біблійного. Навіть сама мова – пісенна, шевченківська...

Чи знає нині хто, як і що можна рятувати? Але вікова естафета духу горить над нами і сяє вічними знаками: рятуймо душу свою.

Людина і нація найкраща тоді, коли вона робить добро ближньому.

Леонід БУГАЙ

ЗОЛОТИСТА КУЛЬБАБА

Неподалік від маленької річки жила собі Золотиста Кульбаба. Вона народилася якось не дуже помітно, після дощички. На цій галявинці вона була зовсім самотня, і травичка, яка росла всюди, раділа, що може опікуватися маленькою Золотистою Кульбабкою.

Вона росла, зовсім не відчуваючи самотності. У неї було багато друзів, які часто приходили в гості. То Бджілка прилетить і розповість про свої пригоди, то Коник прискаче, захекавшись від своїх стрибків. Сяде, відпочине в затінку і знову поскаче, невгамовний. А ще вона дуже любила, коли Сонечко грало з нею в схованки. Воно то ховалося за легкими білими хмаринками, а то вигляне, посміхнеться їй і знову сховається.

Смішене таке Сонечко, доросле і добре. Одна Божа Корівка дуже любила сидіти на її жовто-золотистому капелюшку. Вона і розповідала їй про те, що є дуже багато таких же Кульбаб, навіть цілі галявини, а Кульбаба слухала і дивувалася, чому ж вона зовсім одна. Інколи вечорами вона слухала подих вітру, який приносив відгуки різних легенд, з яких вона

вбирала в себе доброту і радість.

Ішов час... Вона була щаслива по-своєму, але все-таки чогось не вистачало. На її голові вже не було тієї жовтенької шапочки, яка подобалася Божій Корівці, а сиві пушинки весело стирчали в різні боки, викликаючи сміх у перехожих. Але Кульбаба зовсім не ображалася на них, вона мала їм весело листочками і думала про ту казкову галявину, де всім так добре... І раптом дмухнув вітер... Він подув якось несподівано і зовсім не так як раніше. Смішна і комічна Кульбаба стояла в розгубленості з одною пушинкою на самій маківці. Всі ж інші розлетілися по галявинці, несучи на собі ту частинку доброти і любови, яку отримала Кульбаба від гри з Сонечком, від теплого дощички та вечірніх зоряних казок.

– Нехай собі летять, – сказав їй старенький Жук, який стояв, спершись на травичку. Тепер вас буде багато...

Вони стояли і дивилися кудись у далечінь. Жук і Кульбаба.

Що їх пов'язувало – незрозуміло. Напевно, щось спільне, а може і ще щось більше і значніше...

яна СІЛЕЦЬКА

* * *

*Якщо збагнути життя хоч трошки й сказати чесно,
То тільки тиша лікує душу якраз як треба.
От сядеш в човен, в зелену воду опустиш весла
Й пливеш у тишу... пливеш у спокій... пливеш до неба...*

*І наче сонце пірнає в річку, а потім – в тебе,
І замість серця – ота гаряче-волога тиша,
Котра улітку смакує медом, травневим медом
Й тече до ліктів черешень соком і соком вишень.*

*Вона – у зливі, вона – у зорях, вона – усюди,
Її у спеку ковтаєш спрагло з холодним квасом.
Хай буде тиша... така, щоб Бога вдавалося чути
Між співом птаха, між плеску хвилі, між кроків часу.*

в дуже мальовничому місці. Три старі верби, що розкинули віття над прозорою водою Озера Без Імені, прихистили мене під своїми розлогими кронами. Сонце стрімко сховалося за небосхил. Навколо не було ні душі...

У вогнищі підбаворливо потріскували сухі гілки, зведений хор місцевих жаб розпочав свої співанки перед виконанням основної програми. Невеликий рій мошкари кружляв трохи осторонь від багаття, немов намагаючись заздалегідь зайняти найкращі місця на майбутній концерт. З казанка, підвішеного над вогнем, лунало життерадісне булькання.

Я сидів, притулившись до стовбура старого дерева і ні про що особливе не думав. Та й як можна про щось міркувати, коли твої власні думки вирушили на прогулянку?

На другому березі озера темніли якісь руїни. В сутінках я не міг толком їх розгледіти, та й, зрештою, не особливо прагнув.

І раптом...

(Ой, як багато приховується таємничого за цим «І раптом!...». Як багато інтриги в цій коротенькій фразі! Без неї і пригода вже, мабуть, не пригода).

І раптом... якось відразу замовк жаб'ячий хор. Раптовозмінився подув холодний вітер, розкидав і пригасив полум'я в багатті. Почали протяжно й сумно скрипіти дерева, начебто скаржачись на щось або на когось, хто образив їх дуже, дуже давно.

Мені стало моторошно.

А потім з боку руїн, які повністю зникли в темряві, пролунало протяжне, наповнене тугою і нескінченною самотністю виття...

Зараз я поділюся з тобою Таємницею. Будь дуже уважний: ділитися Таємницею – це зовсім не те, що ділитися цукерками або там яблуками. Це зовсім-зовсім інше.

Ділитися Таємницями – це дуже і дуже важливо.

– Чому? – Можеш запитати ти.

Не знаю, зрозумієш ти мене чи ні. Дуже хочеться, щоб зрозумів.

З тієї самої хвилини, коли ти відкриваєш Таємницю кому-небудь іншому, навіть якщо це дуже рідна і близька тобі людина, Таємниця перестає існувати. Вона ніби вмирає... Але тільки для тебе. І починає жити для того, кому ти її відкрив. Ось так.

Тому дуже прошу тебе, ніколи не відкривай Таємницю, гарненько перед цим не подумавши.

А тепер слухай дуже уважно.

Вся справа в золоті. Так-так, не дивуйся, в золоті. Ні, не в тих золотих шматочках, які залягають десь глибоко в надрах землі, і слугують причиною величезних веселощів для тих, що їх надбали...

...Крупинки золота в нашій душі. ВОНИ шукають їх. І викрадають, якщо ми дозволимо зробити ЦЕ. Викрадають, складаючи в мішки, зшиті з чистої шкіри страшного звіра, ім'я якому Бехема-Муркотан.

У кожній душі є крихітки золота. Так-так – сяючі, безцінні. Цим чарівним подарунком нас, усіх без винятку, задарма щедро наділяють перед самим нашим народженням. І, воістину, це небесний і Святий Дар. Це те Єдине, що робить нашу душу живою, те, чим ми прикрашаємо світ, в який приходимо.

Душа без цих крупинок відразу старіє, стає безбарвною і бляклою. Як забутий під липневим дощиком дитячий малюнок: усі барви життя і радості кудись зникають. Залишається тільки сірий, мокрий клатик паперу.

Душа без цих крупинок відразу старіє, стає безбарвною і бляклою. Як забутий під липневим дощиком дитячий малюнок: усі барви життя і радості кудись зникають. Залишається тільки сірий, мокрий клатик паперу.

Борис КУТОВИЙ

Лист до сина

Я так давно не отримував листів від тебе. Цікаво, як ти живеш? Що в тебе нового? Я думаю, в зв'язку з переходом до нової школи ти був дуже зайнятий, тому і не писав мені.

Це так здорово, що у тебе з'явилося багато нових занять і нових друзів. Я радію за тебе.

Останні тижні моя дорога проходила по безлюдних місяцях. По місяцях на диво красивих, але абсолютно-абсолютно безлюдних. Ті, хто зустрічався мені на шляху, людьми не були, навіть якщо зовні схожі на людину. З ними не варто знайомитися. І тим більше не варто зупинятися у них на ночівлю.

Коли-небудь ти теж навчишся з першого погляду визначати сутність кожного, хто зустріне тебе на шляху. Навчишся нехитро відрізняти людину від того, хто тільки нею прикидається. Того, в кому бринить жива душа, від того, в кого душі немає. І хто тільки чекає слухної хвилини, щоб скинути з себе людську

подобу... Як правило, це трапляється при повному Місяці...

Коли я вирушив у дорогу, я зовсім не розбирався в такого роду справах. Не те щоб я не знав про існування Зла, зовсім ні. Так вийшло, що я вже зустрічався з ним, і шрами від тих зустрічей час від часу нагадували мені про необхідність бути обережним. Але я не мав і гадки про те, яке винахідливе Зло та якого багатогранною і буває його підступність.

Ні, ні, – я зовсім не лякаю тебе. Ти ж пам'ятаєш, – після того випадку з механічною жабкою я урочисто присягнувся ніколи-ніколи так не чинити. Тобто не лякати. Ні тебе, ні інших дітей. І я своє слово тримаю.

Просто мені ніхто й ніколи не розповідав про місця, з яких не вийти тому, хто туди потрапив. І не вчив визначати стежки, що ведуть в такі місця. Я не знав про тих, хто терпляче чекає на втомленого мандрівника в тіні старого дуба, чатує біля руїн старовинної церкви. Я зовсім не ро-

зумів мови птахів і знаків, що попереджають про небезпеку.

Я наївно вважав, що багаття спроможне захистити мене при ночівлі в лісі від будь-яких несподіванок. Я не вірив в історії про Чорні Каміні і про те, що за нами завжди дуже щільно спостерігають Ті, Кого Ми не Бачимо.

Наш світ дивно влаштований. Кожен схід Сонця віщує захід. І навіть найтемніша ніч таїть в собі іскри, які запалять Світанок. Так було завжди і є тепер. Мінливий танець тіней можливий лише тому, що його викликало до життя Світло. Ніколи не забувай про це.

...Невелике, затишне село несподівано з'явилося з-за повороту дороги. День наближався до свого завершення, і я вирішив, що треба десь заночувати.

Місцева корчма зустріла мене густими хмарами тютюнового диму, які заповнили і без того обмежений простір гостьової зали. За якусь мить мій

зір почав розрізняти сірі, приземкуваті постаті місцевих мешканців, що по декілька чоловік примостилися за грубо збитими столами.

Ці люди, присвятивши все своє свідоме життя постійним турботам про добування їжі, знаходили нехитру розраду в тому, щоб увечері, після важкої праці, перехилити стаканчик-другий кислого вина й побалакати про Те і про Се.

Я вирішив не залишатися на ніч в селі. Куди більш цікаво було заночувати під відкритим небом, на березі тихого, спокійного озера. Тим більше, ночі в цю пору року тут теплі, безвітряні, зоряні. І я сподівався, що комарі не будуть мені особливо докучати.

Купивши теплого, запашного хліба і прихопивши пляшку місцевого виноградного вина, я з полетшенням попрямував до виходу, відчуваючи за собою недобрі погляди відвідувачів корчми та сивого пелехатого діда за барною стійкою.

...Того разу я поставив намет

МАЙДАН

Знаком нинішнього часу є тяжка й затяжна боротьба нового зі старим. Так, ми зуміли полатати російські сценарії знищення України як держави, проте багато й втратили. Стаємо сильнішими як нація, проте на нас чекає ще багато політичних пасток. І не тільки на Донбасі чи в Мінську, а й у Києві. Тому наше завдання – не лише вітшатися здобутим, а передусім виявити загрози і вчасно неутралізувати їх.

Після Майдану ми втратили багато часу, який мав би бути використаний значно ефективніше. Повторюється стара історія: низька якість еліт призводить до деградації держави, її інститутів. Корисливі інтереси в середовищі політичного класу виявляються сильнішими, ніж тривога за долю народу й державницький інстинкт.

В очах українського суспільства:

- винен Президент, який не подав країні такого необхідного нині особистого прикладу жертвості й бачить порятунком ситуації виключно в концентрації особистої влади й ручному управлінні всім – Кабінетом Міністрів, Генеральною прокуратурою, Конституційним судом, ЦВК тощо;

- винен Парламент, зала

якого часом нагадує ігровий стіл у казино, де правила змінюються залежно від її результату;

- винен Уряд, що під час війни допустив збагачення багатих і зuboжіння бідних;
- винні правоохоронні органи й система правосуддя, які в більшості випадків залишили людину беззахисною, а водночас корупціонерів і бандитів вивели зі сфери дії закону;

- винні олігархи, які не здатні піднятися на рівень державницьких вимог і не відчувують потреби в цьому;
- винен, урешті-решт, кожен член суспільства, який часом впадає в ілюзії щодо швидких змін, байдужіє, ностальгує за патерналізмом.

Як знайти спасенний вихід?

Ми вітаємо завершення прикрої колотнечі довкола нової парламентської коаліції і Глави Уряду. Водночас – добре бачимо, якими крихкими є кулуарні домовленості учасників політичних торгів, які так і не спромоглися відзвітувати про виконання попередньої коаліційної угоди.

Українські обставини не подарують новому Прем'єрові навіть традиційні 100 днів безкритичності. Можна намагатися управляти державою в рамках чинної

системи, – однак мандат, отриманий усіма гілками влади від народу, радикально інший: суспільство вимагає докорінної зміни цієї системи! І саме за цим критерієм буде оцінювати ефективність керівництва держави. А балансування між реформаторством і олігархократією – приречене на безславний кінець.

Нинішня система державного управління внутрішньо конфліктна, а тому заражує конфліктністю все суспільство, провокуючи колосальну недовіру до влади з боку суспільства, яке чекає від цієї влади елементарної відповідальності й саможертвості. Брак довіри, національної консолідації – головна причина руйнації не лише державно-політичних інститутів, а й загалом суспільного ладу.

Потрібна нова, якісна інша форма правління, яка б забезпечила Україну як від авторитаризму, так і від розповзання країни на сегменти. А постати вона зможе на основі нового суспільного договору, зокрема – загальної згоди всіх, включно з керівними елітами, визнати верховенство права.

Проте чекати на те, що це завдання реалізує хтось інший, означає дочекатися власної погибелі. «Будьте

тою зміною, яку хочете здійснити!» – закликав колись мудрий Ґанді. Отож робота знайдеться для кожного.

На зміну корупційній змові нечестивих має прийти здорова солідарність чесних працівників. Здорові сили є в усіх прошарках суспільства, й саме їх ми закликаємо консолідувати свої зусилля, щоб зупинити саморуйнацію держави. Очікуємо, що з волонтерського руху, який врятував Українську Армію і державу, підуть концентричні кола нових спеціалізованих волонтерських рухів, які задаватимуть нові правила функціонування підприємництва та управління державою, охорони здоров'я і соціального захисту тощо. У кожній сфері суспільного буття мають знайтися ентузіясти-професіонали, які спроможуться на заходи «швидкого реагування» і зупинять атрофію державних інститутів.

Вся Україна має стати Волонтером. Приклад унікальної самоорганізації Майдану має бути в нас перед очима постійно. Не уповаймо лише на владу. Контролюймо її, підштовхуймо її, змінюймо її, коли треба. Нехай політичний клас знає, шкірою відчуває, що пресуд історії буде суворий: або слава – або

прокляття!

Україну змінить молодь, яка усвідомить своє призначення. Вона не знає смаку рабства, її не сковують давні звички й стереотипи. Її думка свіжа й нестандартна, а дух не пригнічений принизливою покірною перед злом. Хай же згадає молодь ту присягу, яку вона дала на Майдані: «Ми беремо відповідальність за свою країну!». Сьогодні наше зближення з європейською цивілізацією перепиняє не Віктор Янукович, а маленькі «януковичі» в кожному з нас. Чи дозволимо їм те, що не дозволили головному?

Притча про жабку, яка, потрапивши в молоко, невтомно била лапками, збила масло і врятувалася, знайома кожному школяру. Згадаймо її сьогодні. Не полишаймо надії і вірмо, що насправді ще нічого не втрачено. Сильний дух і справедливе й любляче серце є найголовнішою нашою зброєю, і її ми не сміємо випускати з рук.

В'ячеслав Брюховецький, Богдан Гаврилишин, кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба, Євген Захаров, Мирослав Маринюк, Володимир Панченко, Мирослав Попович, Вадим Скуратівський, Юрій Щербак, Ігор Юхновський.

27 квітня 2016 р.

Дмитро Дроздовський

Час Гідності. Час Надії

Травень – місяць, коли боги усміхаються Україні.

22 травня 155 років тому тіло Тараса Шевченка повернулося в Україну до Канева.

У травні Україна в образі Джама-ли всупереч усьому здобуває перемогу на «Євробаченні».

25 травня Надія повернулася в Україну. Надія Савченко перемогла, а з нею перемогла і Україна.

Цей день, не маю сумнівів, увійде в підручники із всесвітньої історії. Подія, яка не має аналогів. Шляхом таємних дипломатичних перемовин і тиску на імперію Зла абсурд вдалося перемогти. Камю колись написав, що подолати абсурд можна, якщо розкласти його на раціональні чинники й проаналізувати. В аналітичній операції він зникає.

Звичайно, далеко не все, що пов'язано з учорашньою операцією, ми знаємо і, зрештою, готові сприйняти. Проте найважливіше сталося: Україна здобула Надію, а Надія – Україну.

Сьогодні, розуміючи, що ця подія має надважливе символічне значення, потрібно, щоб за умов уже не протистояння, а роботи над подальшим знищенням Зла людина не піддалася на інсинуації, яких у нашому політичному житті дуже багато.

Роля Надії Савченко в сьогоднішній Україні величезна. В умовах, коли країна розчарована політичними рішеннями, до нас повертається людина, яка стала символом незламності, нескороності, волелюбства й титанізму у найкращому розумінні. Надія Савченко як політичний символ (а все-таки вона де-юре – № 1 у списку «Батьківщини») – унікал. Історія світової політики має небагато прикладів подібних постатей, які піднімали рівень політичного мислення, політичної етики на надвисокий рівень. У таких людей, за Юнґом, Сімість перебувала значно вище від Персони, людське вивисувалося над політичними.

Сьогодні, коли рейтинги партій, які ще вчора були лідерами, впали до критичної межі, Надія Савченко – людина, яка тримає на собі Україну, утриваючи надію мільйонів, які розчарувалися в нашому «новому» політикумі, проте залишилися вірними їй. Для них Надія – це майбутнє, в якому немає Зла. Бо на нашій планеті не так багато настільки духовно сильних людей, як Надія. Принаймні волі її нікому не зламати.

Сьогодні Надія в Україні. Це означає, що до нас повернулася людина, котра як політичний символ у стократ

вища, порядніша, сильніша від усього українського політикуму. І це дуже небезпечна ситуація. Бо в тих умовах, які склалися після 25 травня, не Надія Савченко має повернутися до роботи у Верховній Раді, а весь політикум має переформатувати себе відповідно до етосу, філософії, волі, «футурології» цієї людини. Мусить відбутися процедура символічного «очищення». Думаю, що найближчий пленарний тиждень українського Парламенту розпочнеться саме з виступу Надії. І ми маємо розуміти, сприймаючи політичну реальність у етичних координатах, що за рівнем етичної відповідальності Надії Савченко рівних немає.

Безперечно, життя в Україні після 25 травня – це черговий виклик. Надія – не функціонер, не «європрагматик» чи «євроскептик», узагалі не прагматик і не технократ. Вона передусім – Людина. Її символічні вчинки можуть сформувати новий тип національного мислення, нову концепцію співіснування людини перед реальністю імперії Зла. Досвід Надії Савченко може стати початком нової політичної концепції чи політичної мітології. Вона, можливо, не так добре знається на принципах законодавчої чи виконавчої влади, проте вона сама – джерело влади, яка повертає сучасне людство до джерел; до розуміння того, що людина – це істота, яка сприймає красу невіддільно від етики; яка для власного становлення потребує «етосу». Філософія чину Надії Савченко – це своєрідне метафізичне продовження тієї діяльності, яку провадили Олег Ольжич і Олена Теліга, Іван і Юрій Липи, В'ячеслав Липинський і Євген Маланюк. І це надпотужний позитивний результат, коли імперія була змуслена власти. Повернення Надії до України – це, як на мене, початок кінця імперії, яка розпадається, і цей процес уже почався. Тільки попереду – важлива системна аналітична робота, яка знищить абсурд нашої реальності.

Вчинки Надії Савченко візуалізують колосальний людський дух. Проте держави – поняття політичне. І тому сьогодні для нашої політичної системи настав досить переламний момент. Повернення Надії Савченко до роботи у Верховній Раді має бути початком запуску справді нових політичних механізмів. Попри те що в нашому багатомірному і неодноректорному часі багато чого залежить від «уряду технократів», проте: не Надія під ВР, а ВР – під Надію.

Політична інструменталістика, яка

Світлина Терези Кей

тримається на складних переговорах, мусить бути доповнена тим дивовижним людським духом, який ні на мить не зрадив себе, а отже, не зрадив і Україні, не зрадив кожного з нас. Це важливо пам'ятати.

Жодна політична сила за рівнем етичної відповідальності перед своєю країною не доросла до рівня Надії Савченко. У принципі вона сама могла би стати творцем нової політичної сили, здатної сформувати справді і нову політичну еліту, і нову політичну Україну.

Думаю, що з виступу Надії розпочнеться не лише пленарний тиждень у ВР, а й «Євробачення» 2017 року. Після 25 травня ми опинилися в іншій системі координат, яка має змінити те, що в Україні вже давно потребує змін і що мусить бути приведене до етики, без якої пореволюційний Час Гідності перетворюється на чергове існування і виживання.

Стаття написана в найперші дні повернення Надії Савченко в Україну. Сподіваємось, що довіра і очікування, які висловив пан Дмитро Дроздовський молодому політикуві, не можуть бути не справджені.

Редакція

Комюніке Об'єднання Українців Франції

У четвер, 28 квітня, Національні Збори проголосували за резолюцію проти продовження економічних санкцій проти Росії. Хоча цей текст носить лише консультативний характер, Об'єднання українців Франції стурбований ознаками підтримки Кремля, що у Франції збільшується останнім часом.

Чим пояснити, що проєкт резолюції, ініційованої Тьеррі Маріані, проросійським лобістом, який ніколи не приховував своїх симпатій до Москви, не був визнаний неприйнятним в той час, коли уряд продовжує публічно підтримувати збереження санкцій проти Росії? Конституція дозволяє уряду відхилити проєкт резолюції, «якщо він вважає, що вона

містить в собі розпорядження чи тиск на нього». Як пояснити таку низьку присутність депутатів-соціалістів під час голосування з питання міжнародного значення, адже вони були чудово обізнані з порядком денним?

Офіційне запрошення Володимира Путіна в Париж в наступному жовтні, що де-факто порушує політичну ізоляцію президента Росії, є ще одним тривожним знаком. В той час як міжнародне співтовариство докладає усіх зусиль для реалізації санкцій і демонструє своє неприйняття агресивної політики Росії щодо сусідньої України, Франція, здається, відкриває свої обійми Москві, яка продовжує порушувати міжнародне право.

Об'єднання українців Франції глибоко шоковане подіями, що змушують боїтися змін курсу в міжнародній політиці Франції в російсько-українському питанні. Франція, ця країна Прав Людини, чи не чинить вона дій, що суперечать її принципам і цінностям і чи вона ще в змозі захистити їх?

Важливо пам'ятати, що санкції, накладені на Росію Європейським Союзом, є відповіддю на анексію Криму і на російське вторгнення на Донбасі у мови їх зняття точно визначені. З моменту підписання Мінських угод жодна з цих умов не була виконана Росією, яка продовжує посилювати своїх людей і важке озброєння на схід України і продовжує незаконно

утримувати українських політичних в'язнів на своїй території.

Позиція Франції особливо обурює, якщо вона вважає за краще тиснути на Україну, жертву нападу, змушуючи її віддати свої території в руки Кремля і проводити реформи з децентралізації, які будуть додатково послаблювати країну, дестабілізовану Росією.

Об'єднання українців Франції звертається до французького уряду, закликаючи його поважати міжнародне право і політичну мораль, чітко розрізняти агресора і жертву цього конфлікту і зайняти позицію, гідну країни Прав Людини.

«Українське слово», Париж, 01.06.2016

Йосип КРУК, вчитель, с. Михалин, Рівненщина

КУЛЬТУРА... КУЛЬТУРА

**Блаженний муж: на лукаву
Не вступає раду,
І не стане на путь злого,
І з лютим не сяде.**
Т. Шевченко «Псалми Давидові»

**«Пізнайте правду, а правда
вас вільними зробить»
Єв.від Іоана 8.32**

Культура – розгільчате поняття. І охоплює геть усе: мистецтво, освіту, виховання, свідомість, поведіння людини й народу... Культурним (чи некультурним) ми називаємо як те, що маємо і від природи, так і те, що постало од власної волі-розуму-творчости. Культурним визначаємо те, що є оброблене, охайне, оздоблене, витончене, поступальне в своєму розвитку. І некультурним – грубе, вульгарне, необроблене, неотесане, неохайне, засмічене, занепадне... Тож і виходить, що поняття культури стосується всіх і всього: духовного, спожиткового, особистого, громадського, звичаїв, віри, побуту, мови, мислення...

Культура – це саме життя. І добре, коли воно тримається Божої істини й облагороджене Божою сутністю людини чи народу. Вся українська історія дає нам скарги, що втілюють і стверджують силу цього духовного шляху буття. Приміром, філософія Григорія Сковороди, що власним життям скріплював своє ж вчення про «нерівну всім рівність», про тривимірність людського життя, про пізнання самого себе, і сьогодні є фундаментальною основою відродження правдивого духу життя народу.

Однак чи належно ми використовуємо здобутки минулих віків, чи є ми вповні носіями своєї культури?... Очевидно, далеко не вповні... хоча кожен добре знає, що «байдужість» в першу чергу його ж самого й торкнеться. А з вини отаких тихих мовчунів – нехай-гнучкошиєнкових і маємо нині чи не половину з десятих вибраних у владу якраз не вибраних отими, кому все д'но, або кому й так зійде.

Лиш слово, якому віриш, може згодом зарадити справі. Тільки вчитель, якому віриш, тільки лікар, якому віриш, тільки суддя, якому довіряєш...

Віра – найнадійніша основа всього. Вона – в довірі, де сказав – зв'язав, бо слово – святе. В наших чеснім імені, що є найдорожчим, в чистих помислах, намірах, планах, великодушних і благородних вчинках, що мимовільно й щомиті підносять наш дух.

Віра завше там, де є любов, а любов – де розуміння й відповідальність з думкою про майбутнє своє і своєї країни, в якій системно постають досвід, логіка, сумнів. Істина ж – це велика чи маленька, але вартісна в своїй суті правда для всіх.

Вірю, що ми спроможні само-

тужки навести лад у своїй державі. Треба очевидно застосувати універсальне (придатне для всього) правило: щоб знайти відповідь на будь-яке питання, слід подивитися на нього бодай з трьох сторін: вчора-сьогодні-завтра; низу-збоку-згори; я-ти-він-вона-воно тощо.

В культурнім середовищі так і чинять, добре розуміючи, що кому раз не допоможе, два – ніколи. У підневільному, і досі за духом постсовітському просторі, де порядність і праведність були незручними для всіх, де красти було нормою (не вкрадеш – не проживеш; не брехнеш – не дихнеш), – процвітав безлад, як стихійне лихо, що й тепер відчутний – як наймасовіший прояв безкультура.

От і виходить, що культура – це образ самого народу, який справі жив на цій землі, облаштовуючи її, раз розпочавши й завжди з радістю продовжуючи, роблячи з сіл своїх писанки («Село на нашій Україні, неначе писанка село» Т. Шевченко), з городів і дворів своїх скатерки, столи, рушники (де хочеш, там сядь – хоч каші силпи), із хат – кописки для дітей своїх («Щоб зростало маленятко, наше любе пташенятко, наша квітонька маленська, наша зірненька ясненька»).

Такий народ у дітях своїх найперше поважав себе. Батько-мати зі шкури пнулися, щоб вивести дітей своїх в люди. У хороших батьків – діти ще кращі, а у не

дуже – діти ще гірші.

«Якщо мої діти будуть чесні і відважні, цього з них буде доволі, якщо із них не вийде нічого путячого, то мій спадок буде для них нещастям». Це вже з науки батьків Лесі Українки. Найгеніальніша мати Олена Пчілка виховала дитину, що стала геніальною поеткою, носієм високого духу свого народу.

Вслухаймось в це ім'я – Україна. Вчорашнє невілницьке прочитання цього символу пов'язували з краєм. Краєм чого? Європи? Та ж ми у центрі її. Росії? Та й же дано таку нашу назву лиш 1821 року з Петрової загарбницької злодійської руки (бо Росія – це лиш грецьке прочитання нашої землі – Руси).

Довгі віки фальшування, відвертого й грубого привласнення нашого, як свого, через підміну науки сумішню брехні з напівправдою, приниження, усього національного як примітивного, через упослідження нації, мови, культури як недержавних, а внаслідок цього – оголошення наших синів і дочок – героїв, нашими ворогами, зрадниками, а зрадників, провокаторів, терористів – героями, – обумовили появу тепер такого типу обивателя – хохла, якого нехай і горшком називають, аби в піч не саджали.

Про якого Євген Сверстюк писав: «І він має якийсь стосунку до тих прадідів, що в огонь ішли за честь свого імені. Він має свою етику і мораль, свій гумор, свої приказки й пісні.

Уся низькопробна, дрібно криклива, обачно-легкодуха і балаганна частка нашого фолклору вироблена ним і належить йому – хохлові, якому б добре попоїсти та випити, хохлові, з якого росте ситий, самовдоволенний і «торжествуючий хам», що уникає вериги чести і обов'язку, а тому й духу українського не зноситиме». Це сказав Праведний Муж, що ще у мами на руках висидів собі долю.

– Ким ти хочеш бути? – якось спитала мама.

– Хочу сидіти в тюрмі за Україну. І відсидів повних дванадцять літ у в'язниці, свято вірячи, що вона не встоїть перед ним.

Нас потихеньку методично перетворювали на хохлів, щоб ми злилися з Росією і розсіялись в ній. Багато чого сталося: хохли сміються над своїм – маючи своє і краще, вони позичають чуже і гірше. Замість леліяти душу своїми українськими піснями, вони слухають шансон. Це такий рід бездуховної сивухи, що може навчити лиш мимовільних рухів-ритмів. Етер заповнюється чужим повсюдно і повсякчас, людина стає залежною від шансону як від наркотики.

І це при тім, що українці – найписанніший народ у світі, і має стільки фолклорних скаргів, що їх вистачило б порівну, мабуть, для всіх народів світу.

Абсурд (нісенітниця), але почасти ще й досі нав'язується нам такий собі образ українців-хохлів, що буцімто не здатні зробити висновки з власної історії, і тому приречені бути лиш підґрунтям для уявно великих народів.

Тож мусимо пам'ятати: хто втрачає усвідомлення самодостатності, той губить свою сутність. Геть так як в тому народному вислові:

Розтопив один грубку, уміючи. Не горить... Тяги немає.

Тяга – це національна свідомість. Це те Щось, котре слід писати з великої літери, бо воно вирішує і кожного з нас вивисує.

Склавіти, анти, готи, гунни, скіфи, русичі – це коріння нашого генеалогічного дерева. Древні ми і вічні. І мудрість наша така ж. Краще бути вбитим, ніж полоненим. Руси не тільки знали світ, але й були в центрі його. З повагою, шанобою ставились до інших, але понад усе цінували свою благодать: людську гідність, державну свободу, фізичну і духовну вправність. Закон суворий, але він закон. Закон виконувати треба, а не обходити, обов'язково суворо караючи злочинників. Лиш тоді настане благодать. Так наставляв нас Ярослав Мудрий. Володимир Мономах досягав законно і благодатно зовнішньої і внутрішньої свободи, цієї усвідомленої потреби аж до необхідності. Було усе своє: освіта, наука, мистецтво, своя релігія і церква, своя мудрість, в основі якої – філософія серця: свобода, добпорядність, любов до батьків і Вітчизни, честь, лицарські (козацькі) риси натур, милосердя.

Усі ці чесноти у великій шанобі

були. Нині ж ми приноравлились чи не все споганити, уподібнити до гіршого, знекровити. Ідемо, наприклад, до церкви московського підпорядкування, називаючи ту церкву українською, обурюючись, гніваючись...

Коли ж мова заходить про канонічність Московської церкви, освічені віруючі відчують незручність і опускають голову...

1921 року у Храм Христу Спасителя (його більшовики зруйнують пізніше за 45 хвилин, а відбудовуватимуть вже тепер майже 10 літ) відбувся Собор «обновленців» – прибічників більшовицького безбожного режиму. Хіба не коштунство – хвалити атеїстів, тих, хто й по цей день насильницьким шляхом «принуждає к миру»...

Треба пам'ятати, що саме Україна (Київська Русь) хрестила Московію, а не навпаки, як комуś хочеться.

1. Православна церква України з часів Київської Руси була митрополією Вселенської Константинопольської Патріархії, а московська церква підлягала київському престолу.

2. 1448 року Московська митрополія самовільно проголосила автокефалію своєї церкви неканонічним способом.

3. 1686 року московська ієрархія підкупила Константинопольського Патріарха Діонісія і він неканонічним шляхом передав Київську митрополію під владу Москви, за що через рік Священним синодом був позбавлений патріаршества.

4. 1918 року Уряд України визнав УАПЦ, а 1924 року Вселенська патріархія визнала нашу церкву. Було підтверджено, що приєднання Київської митрополії до Московського патріархату було незаконним.

5. 1991 року Україна стала незалежною державою, що дало їй повне право мати свою незалежну Помісну Церкву. (17-те правило IV Вселенського собору і 38-ме правило VI Вселенського собору).

Треба нині виявити велике терпіння і належний рівень самоповаги, аби якнайшвидше на наших теренах припинились антиукраїнські проповіді російської церкви.

І то добре, що Україна, як мати рідна, у якій всі діти хороші, навіртає любов'ю до віри і мови. Все має дозріти, але державні зусилля, постійні і толерантні, потрібні, щоб цей процес, розпочавшись, поширювався, утверджувався.

Щодо церковно-слов'янської мови, якою править Московська церква і її філії в Україні, то вона справді богонадхненно замолена людьми в віках. Проте правдою є й те, що всі культурні народи Європи правлять богослужіння сучасними літературними мовами з очевидної причини. Мова та древня вельми ж незрозуміла та й мертва, виходить, бо не обслуговує в повному обсязі жодного народу.

Українська ж мова – особлива (зауважимо відразу, що так має право сказати про свою мову кожен, не боячись звинувачень), божественна, найзапашніша з усіх мов, солов'їна, барвінкова, мудра мова, бо вона є найуніверсальнішим інструментом світовідчуття і світорозуміння.

Продовження на стор. 16

Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

**Президентові України П. О. Порошенку
Голові Верховної Ради України А. В. Парубію
Прем'єр-міністрові України В. Б. Гройсману**

Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих підтримує прийняті у 2015 році Закони України, які засуджують злочинну комуністичну ідеологію, розкривають її масштаби та виконавців, а саме:

– «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»;

– «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та заборону пропаганди в Україні їх символіки»;

– «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років».

На жаль, українська влада зайняла споглядацьку позицію щодо їх виконання. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування не проводять належної роботи для виконання цих Законів. Внаслідок цього з'являються спекуляції, спрямовані на гальмування процесів відродження українських традицій, культури,

мови, фальшування історичних фактів життя і боротьби українського народу за свою незалежність.

Одним із прикладів є неправдива інформація про участь українців у Другій світовій війні. Адже відомо, що близько 6 мільйонів українців воювали з Німеччиною на чотирьох українських фронтах. За відношення державної незалежності проти нацистської Німеччини та російської (совєтської) імперії боролися і повстанці УПА, за що комуністична влада жорстко розправила з українським народом. Впродовж 1944-1952 років було репресовано 500 тис. українців, з них: вбито 153 тис. осіб, заарештовано 134 тис. осіб і депортовано 203 тис. осіб. (Постанова ЦК КПРС від 26 травня 1953 року «Про

політичний і господарський стан західних областей України»).

На наш погляд, нинішня агресія Росії проти України, військові дії на сході у Донецькій та Луганській областях та анексія Криму є наслідком недостатньої, слабкої роботи для утвердження українських державо-

творчих принципів.

Нині діючий Закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», прийнятий 1991 року, не визнає на державному рівні репресованих – ст. 3 цього Закону – та їх дітей, як це враховано в аналогічних законах країн СНД, в тому числі і в РФ. На даний час цей Закон вихолощений різними підзаконними актами щодо надання соціальних гарантій.

Влада не повинна стояти осторонь життєвих проблем політв'язнів і репресованих, число яких невпинно зменшується, а також їх дітей та внести зміни до діючого Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні»

Сподіваємося на сприяння з боку владних чинників також у питанні інформованості суспільства щодо Законів, які приймаються в державі. Розуміння Законів сприятиме підвищенню рівня політичної культури і відповідальності громад, активізує їх участь у державотворчих процесах в країні.

ЗВЕРНЕННЯ

**Голові Верховної Ради України А.В. Парубію
Голові Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Г.М. Немирі**

ст. 3 цього Закону;

– пільги для дітей політичних в'язнів та репресованих, що народилися в місяцях позбавлення волі своїх батьків та на спецпоселенні;

– пільги для дітей політичних в'язнів та репресованих, які виховувалися без опіки репресованих батьків;

– пільги для дітей політичних в'язнів та репресованих, які народилися в місяцях позбавлення волі своїх батьків та на спецпоселенні після закінчення терміну відбування покарання батьками;

– пільги для малолітніх політв'язнів нарівні з пільгами дітям за Законом України «Про жертви нацистських переслідувань»;

– надавати довічні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність;

– доплати до пенсії реабілітованим особам за ст. 1 – в розмірі 50% мінімальної пенсії за віком – ст. 3 – 25% мінімальної пенсії за віком;

– компенсацію за конфісковані будівлі та майно.

Пропонуємо внести зміни до законопроекту, внесеного Українським Інститутом національної пам'яті:

– в п. 1 ст. 7 скасувати норму, що обмежує виплату компенсації реабілітованим особам до 75 мінімаль-

них заробітних плат, та здійснювати виплату компенсації за весь період перебування у місцях позбавлення волі;

– в п. 2 ст. 7 передбачити, що залишок не виплаченої грошової компенсації за весь період перебування у місцях позбавлення волі, в разі смерті реабілітованої особи отримує спадкоємець першої черги.

При коригуванні Закону України врахувати рекомендації:

– Указу Президента Л. Кучми від 15.05.2001 р. «Про заходи щодо державної підтримки колишніх політв'язнів та репресованих»;

– Указу Президента В. Ющенка від 11.07.2005 р. № 1088/2005;

– Закону України «Про жертви нацистських переслідувань»;

– Визнати на державному рівні членів ОУН-УПА борцями за незалежність України.

Зважаючи на все вище перелічене, звертаємося до вас з проханням якнайшвидше врахувати наші пропозиції до законопроекту та винести його на розгляд найближчої сесії Верховної Ради.

Прийнято на засіданні Проводу Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих 14 травня 2016 року.

**Голова ВТПВІР
Орина СОКУЛЬСЬКА**

Йосип КРУК, вчитель, с. Михалин, Рівненщина

КУЛЬТУРА... КУЛЬТУРА

Початок на стор. 12

Думається, що якби нам в груди була покладена будь-яка інша мова європейського стибу, то системний зловорожий прес давно уподібнив би її тому пресові, а наша мова, калічена, зневажена своїми ж дітьми, збіднена через силу-силенну зовсім не потрібних їй запозичень, засмічена, як все довкола нас, наша мова витримала, хоч і потребує саме зараз нашої уваги, шанобливості і любови,— встояла, бо її сила в красі і мудрості. Так буває часто: чогось перемогти неможливо, бо воно красиве і віще...

Народ наш, як вогню, боїться позик, а віддає з радістю позичене, наче востаннє. Чому ж позичає без потреби слова чужі і гірші, маючи свої і ліпші?! Наприклад, замість часто вживаного «канешна», яке і грубе, і незрозуміле, хіба не краще сказати: аяке, авжеж, певне, звичайно, що так?.. А зі словами «поняв», «тіпа», «вобщє», «значить» і зовсім паразитуємо. Моя неписьменна мама, коли надокучливо часто такі слова звучали, казала: «Значить, значить і втелиться». А від «тіпа» чи «поняв» уже когось тіпає. Так ми сміхом боролись, щоб не обкарнували нам душу.

Тепер знов... З числівниками «одинадцять» і «чотирнадцять» допускаємо чотирнадцять тисяч одинадцять помилок через часте вживання цих слів з недопустимим наголосом. З усією відповідальністю і з гострим болем кажу, що школа у величезнім боргу перед народом: дуже ж «народним» став учитель не за покликанням, а за поведінкою, вихованням, манерами, що йому дістались у спадок від наскрізь оку-

паційного совітського режиму. Нема вдячності, бо є обман повсюдний, що як туман окутує нас.

Одне слово, культура мови — то найперший, найнадійніший і найправильніший показник загальної культури людини. Кажуть повсюдно з найвищих трибун «вибачаюсь», хоч цим самим вони вибачають собі (не себе) ще до вибачення.

Приміром, придивимось до перейменувань у назвах вулиць Лісна, що в Балашівці і в Михалині з вини окремих представників влади, у яких начисто відсутнє державницьке мислення, допущена помилка, яка поширюється у всіх документах, паспортах, оголошеннях... По-перше, ця назва аж двічі продубльована з київської станції метро «Лісова», так ще й з помилкою. По-друге, як відомо, наука з лісу виводить, а тут, у моєму рідному селі, будь-яку вулицю можна назвати так, бо кожна заведе в ліс. Тільки одна — на Витягницю (промове слово), друга — на Різки, третя — на Вигін, четверта — на Плесо, п'ята — Запасіку. То так би й назвати. Собою. Як назви безлічі наших урочищ — поетичні, іронічні, багаті, красиві: Тесновне (Рябчунівське і Десятниківське), Язвинське, Фастове, Глинне, Зилів (Базилів) брід, Трусська річка, Струків шлях, Петрикове...

Що б то було, якби хтось здумав перекласти останнє урочище, забувши чи не знаючи, що петрик — це не ім'я, а назва комахки, дуже іменем шанованої — сонечко, божа корівка, оленка? За повір'ям, це райська комаха, яка літає до неба і передає Богові від людей прохання, приносить відповідь, попереджає про небез-

пеку, прогнозує врожай, тривалість життя людини. Люблять люди петрика чи оленку, бо в неї сім кольорів краплинок, як у веселки, як у тижні днів... Такі назви — то джерельця любови, що наповнюють енергією творення нашу пам'ять.

Згадаймо 1933 рік. Голодом мортить цілий народ Сталін, щоб упорити його назавжди. А в Німеччині демократичним шляхом приходять до влади Гітлер... Переможене у війні зло вибачилось перед усім світом і простилось, як можна, йому... Інше ж зло торжествує і понині...

Уже нав'язаною війною якраз із тим народом, що, ледь випроставшись, встиг проголосити себе собою, найбільше постраждавши, і стражданнями, і терпінням прихиливши до себе Божу благодать. Пішли війною на «брата», а світові кажуть, що українці самі з собою воюють. Звісно, в сім'ї не без виродка. Але карати зло ми уміємо і право маємо, бо більше караємось за того, в кому караємо зло. Нема у світі більш стражденного народу, ніж наш.

Закінчення в наступному числі.

Дорогі друзі газети «Наша віра», високоповажні передплатники!

Останнім часом, після перереєстрації часопису, наш новий банківський рахунок поповнювався завдяки Вашим жертвам.

Ці внески наших друзів-благодійників з України та світу дають нам змогу оплатити друк кількох чисел видання в 2016 році. Щиро дякуємо всім добродіям за велику підтримку. Завдяки Вам газета продовжує виходити у світ.

Разом з тим редакція в своїй діяльності потребує обігових коштів, зокрема для розсилання часопису за конкретними адресами в діаспорі й в Україні, також для виконання комплексу робіт із підготовки кожного числа до друку та технічного забезпечення. Проте використання коштів з розрахункового рахунку на ці потреби не передбачене банківськими правилами.

Труднощі з коштами змушують редакцію знову робити поєднане число, що однак не вирішує складну ситуацію з проблемою випуску наступних чисел.

Тому звертаємось до всіх друзів і прихильників часопису, до усіх, хто воліє, щоб «Наша віра» жила і діяла, і зокрема до українців, котрі мешкають в діаспорі та бажають отримувати кожне нове число газети, хто має змогу й охоту допомогти,— з проханням, з огляду на ці обставини, надсилати Ваші внески на пересилання часопису та інші робочі потреби за адресою м.Київ, а/с 283, Головошта, 01001, редакція газети «Наша віра» — на ім'я головного редактора або директора.

Ваша підтримка допоможе «Нашій вірі», яка існує вже понад чверть століття, вистояти і в теперішній нелегкий для України час.

Редакція

Владика Антоній Сурозький

розповідав, як під час однієї з літургій вийшов на проповідь і сказав таку річ: «Вчора увечері на службу прийшла жінка з дітям. Вона була в брюках і без хустки. Хтось із вас зробив їй зауваження. Вона пішла. Я не знаю, хто зробив їй зауваження, але я наказую цій людині до кінця своїх днів молитися за неї і за ту дитину, щоб Господь їх спас. Тому що через вас вона може ніколи більше не прийти до храму». Це була вся проповідь.

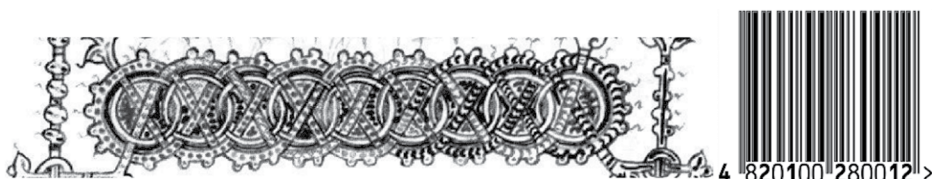
Передплачуйте газету

У кожному поштовому відділенні можна передплатити газету «Наша віра», індекс 61671.

Газета містить актуальні матеріали з релігії та історії, богословські, філософські, літературознавчі та публіцистичні статті. В кожному числі є сторінка для дітей та юнацтва.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.

Засновник
і видавець —
колектив
Редакції газети

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Раїса ЛИША

ДИРЕКТОР
Орина СОКУЛЬСЬКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Раїса ЛИША, Олександр ТКАЧУК, Олесь ШЕВЧЕНКО, Василь ОВСІЧЕНКО, о. Іван РИБАРУК, Олександр СУГОНЯКО, Тарас ЧОРНОКОЖА.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Ольга КАВУН
Комп'ютерна робота: Майя БУЛАХ

Зайти: вул. Межигірська, 21, 04071

Для листів: Україна—Ukraine, 01001, Київ-1, а/с283.

E-mail: nashavira@ukr.net; http://www.nashavira.ukrlife.org

Телефон-факс: 425-68-06

Наш розрахунковий рахунок: 26002300175421, МФО 322669 в ОЩАДБАНКУ
Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 6 липня 2016 р.